

Studieplan 2022/2023

Bachelor i rettsvitenskap

Studiepoeng: 180

Studiets nivå og organisering

Fullført studium gir tittelen Bachelor i rettsvitenskap. Studiet er et treårig studieprogram i juridiske emner som gir totalt 180 studiepoeng. Studieprogrammet er sammensatt av en rekke emner som undervises delvis sekvensielt og delvis parallelt. Studiet er organisert som et campusbasert heltidsstudium, med ukentlig undervisning på dagtid ved campus Lillehammer.

Bakgrunn for studiet

Bakgrunnen for at Høgskolen i Innlandet (HINN) i 2007 etablerte et bachelorprogram i rettsvitenskap var en erkjennelse av at det er et stort behov for juridisk kompetanse i samfunnet generelt, og også i Innlandet som region. Det er ikke alle juridiske stillinger som krever en femårig master i rettsvitenskap. Innen offentlig forvaltning, og også i det private næringsliv og i organisasjonslivet, kan det være tilstrekkelig med en treårig bachelor i rettsvitenskap.

Høgskolen i Innlandet (HINN) valgte derfor å svare på dette behovet i arbeidsmarkedet og utformet det første bachelorprogrammet i rettsvitenskap i landet. Første kull med ca. 30 bachelorkandidater ble uteksaminert i 2010. Det betyr at HINN er det studiestedet som har lengst erfaring med å drifte et bachelorstudium i rettsvitenskap, og vi er det bachelorstudiet i rettsvitenskap som har flest studenter i Norge. Studenttallet har vokst siden oppstart i 2007, men studiekvalitet og nærhet til studentene har hele tiden vært viktige fokusområder.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har bred kunnskap om juridisk metode, begreper og hensyn bak reglene
- har bred kunnskap om det norske rettssystemets oppbygging og funksjon
- har bred kunnskap om sentrale privatrettslige rettsområder
- har bred kunnskap om sentrale offentligrettslige rettsområder
- har kunnskap om sammenhengen mellom internasjonal og nasjonal rett, herunder om hvordan norsk rett påvirkes av EU-retten, EØS-retten, internasjonale menneskerettigheter og annen folkerett
- har kunnskap om rettshistorie
- har kunnskap om akademiske krav til kildehenvisninger og bruk av andres arbeider
- kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor rettsvitenskap
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor rettsvitenskap

Ferdigheter

Kandidaten

- kan finne frem til rettslig relevant faktum og identifisere og formulere rettslige problemstillinger i et konkret saksforhold
- kan anvende juridisk metode til å analysere, drøfte og ta standpunkt til rettslige problemstillinger på en selvstendig måte, for å nå frem til et faglig forsvarlig standpunkt om hva som er gjeldende rett
- kan foreta rettspolitiske og komparative vurderinger av rettsreglene
- kan tilegne seg ny juridisk kunnskap, løse nye problemer og bidra til rettslig nytenkning
- kan beherske relevante faglige verktøy og uttrykksformer
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan argumentere tydelig og presist for juridisk-faglig forsvarlige standpunkt og avgjøre rettsspørsmål
- kan se sammenhenger mellom ulike rettsområder
- kan identifisere og vurdere etiske aspekter ved juridisk argumentasjon og juridiske standpunkt
- kan samarbeide med jurister fra andre land og fagpersoner fra andre disipliner og på den måten bidra til felles rettslige løsninger på tvers av landegrenser og tverrfaglige løsninger av komplekse samfunnsproblemer
- kan formidle juridiske analyser til allmennheten, skriftlig og muntlig, på norsk og på

engelsk

- kan bidra med rettslige perspektiver og argumentere for egne juridiske vurderinger i samfunnsdebatten
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god juridisk praksis
- kan følge akademiske krav til kildehenvisninger og bruk av andres arbeider
- kan arbeide med varierte arbeidsoppgaver over tid både selvstendig og i grupper
- kan tilegne seg ny juridisk kunnskap, løse nye problemer og bidra til rettslig nytenkning

Målgruppe

Samfunnet vi lever i blir i stadig større grad regulert av lover og regler, som følge av økt regulering og fokus på rettigheter. Man møter ulike juridiske problemsstillinger på alle områder og i alle livets faser.

Studiet retter seg primært mot personer som ønsker å arbeide med juridiske problemsstillinger i privat eller offentlig sektor. En bachelorgrad i rettsvitenskap gir gode muligheter for varierte juridiske arbeidsoppgaver, og er også et godt utgangspunkt for videre studier.

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Bachelor i rettsvitenskap kvalifiserer for mange ulike stillinger innen de fleste områder av kommunal, fylkeskommunal og statlig forvaltning (som for eksempel plan- og bygningsetaten, skatteetaten, helseforvaltning, skole- og utdanningsetaten, politiet og NAV), privat næringsvirksomhet (som for eksempel reiseliv, handel og industri, bank og forsikring mv.), og i organisasjonslivet (som for eksempel arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner, samt ulike rettighetsorganisasjoner).

Man vil kunne jobbe både selvstendig og i tverrfaglige team, for eksempel med juridisk saksbehandling og analyse, kontraktsutforming, administrasjon og ledelse, forhandlinger og rådgiving.

Etter endt bachelorgrad kan kandidatene søke seg videre til masterstudier i rettsvitenskap og oppnå en fullverdig juristutdannelse. Som jurist kan man etter hvert også blant annet bli advokat og dommer.

Universitetet i Bergen (UiB) tilbyr ett toårig masterprogram i rettsvitenskap i sitt lokale opptak, som kandidater fra Høgskolen i Innlandet (HINN) kan søke seg til på grunnlag av bachelorgraden. For informasjon om dette studiet og opptaksreglementet, inkludert størrelsen på HINNs kvote, se [her](#).

Man kan også søke seg inn på det femårige integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB og Universitetet i Oslo (UiO) via Samordna opptak på vanlig måte. Ved opptak vil man få godskrevet alle emnene som inngår i bachelorgraden fra HINN og dermed få fritak fra emnene som inngår i de tre første årene av masterstudiet ved UiB og UiO.

NB! Vi gjør oppmerksom på at vi ikke kan garantere fritak fra emner ved UiB og UiO, ettersom institusjone til enhver tid kan gjøre endringer i sine studieplaner som påvirker godkjenning av emner tatt ved HINN.

Det er også mulig å søke seg videre til andre masterstudier både i Norge og internasjonalt. Ved HINN er studieprogrammene [Master i offentlig ledelse og styring](#) og [Master i innovasjon](#) aktuelle eksempler for kandidater som ønsker å bygge på utover den juridiske kompetansen. Dette åpner opp for andre jobb- og videre studiemuligheter. Disse masterstudiene kan kvalifisere for å søke seg videre til doktorgradsutdanningen [Ph.d. i innovasjon i tjenesteyting i offentlig og privat sektor \(INTOP\)](#).

Opptakskrav og rangering

Generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarende nivå. Opptakskrav reguleres av [Forskrift om opptak til høgare utdanning](#).

Det er ikke mulig å søke opptak direkte til 2. eller 3. studieår via lokalt opptak. Ved fullført årsstudium i rettsvitenskap, deler av bachelorutdanning i rettsvitenskap, eller enkeltemner innen rettsvitenskap ved andre institusjoner, så kan det søkes om [godskriving](#) etter å ha takket ja til studieplass. Studieveileder bistår med å legge opp en individuell utdanningsplan, på grunnlag av hva som eventuelt blir godkjent etter en faglig vurdering.

Arbeids- og undervisningsformer

For at studentene skal nå læringsutbyttene vil det bli benyttet ulike undervisnings- og læringsmetoder. Det forventes at studentene bidrar til både egen og medstudenters faglige utvikling gjennom studentaktive læringsformer. Et heltidsstudium innebærer en arbeidsinnsats på 37,5 – 45 timer pr. uke.

Studiet har varierte studie- og arbeidsformer: selvstudium, forelesninger, seminarer, muntlig og skriftlig fremstilling av fagstoff, kritisk refleksjon og tilbakemeldinger på andre studenters arbeid, studentstyrte kollokviegrupper, og ulike former for gruppearbeid. Studentene tar i tillegg del i fagutvikling blant annet gjennom kunnskap om ulike forskningsprosjekter som de fagansatte jobber med.

Detaljert informasjon om undervisningsformer er gitt i emneplanen for det enkelte emnet.

Vurderingsformer

Obligatoriske arbeidskrav

Vurderingsformene, og da særlig de obligatoriske arbeidskravene, skal gi støtte og motivasjon i studentenes læringsprosess og dokumentere studentens læringsutbytter. Det vil derfor bli gitt skriftlige obligatoriske arbeidskrav i alle emner.

I emner som inneholder flere fagområder vil studentene kunne få en arbeidskravsoppgave som omhandler spørsmål fra flere områder. Dette gjør at studentene så tidlig som mulig lærer seg å se viktige sammenhenger mellom ulike fagområder, noe de også vil kunne bli testet i til eksamen.

I noen emner vil det også bli gitt gruppeoppgaver som arbeidskrav. I et emne også som en lengre semesteroppgave. Hensikten med å jobbe med en oppgave i gruppe er at studentene på denne måten blir trent i samarbeid, samtidig som de lærer å være kritiske til egen og andres innspill/tekst og i å gi tilbakemeldinger på andre studenter arbeid.

Eksamen

På eksamen blir studentene i stor grad testet i å løse praktiske case (praktikum), hvor det ofte finnes mer eller mindre riktige svar. For denne typen eksamensoppgaver er det derfor mest hensiktsmessig at studentene blir testet gjennom skoleeksamen under tilsyn.

I noen emner vil det bli gjennomført individuell hjemmeeksamen. Dette er særlig aktuelt i emner der eksamen består i å gi en teoretisk oversikt eller fremstilling av et gitt tema.

Ordinær eksamen avholdes i det semesteret undervisningen i emnet avsluttes. Ny og utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) arrangeres normalt senest i løpet av påfølgende semester.

Vurderingsformene er beskrevet nærmere i de ulike emnebeskrivelsene. Det inngår ikke bacheloroppgave i bachelorstudiet i rettsvitenskap.

Forskningsbasert undervisning

Foreleserne er aktive forskere og vil naturlig bringe med seg forskningen inn i

undervisningen. Et eksempel på dette kan være obligasjonsrett hvor foreleser aktivt forsker på fagområdet.

faglig ansatte skal holde seg faglig oppdatert, hvilket gjør at studentene også på den måten får innblikk i aktuelle forskningsprosjekter innen de ulike emnene på studiet. Studentene blir gjennom studiet trent i å finne frem til gjeldende rett i et samfunn i endring.

Internasjonalisering

Det er mulighet for utveksling på tredje studieår. Et opphold ved en utenlandsk utdanningsinstitusjon gir gode muligheter for fordypning i fag som ikke eksisterer i fagporteføljen ved Høgskolen i Innlandet, og i tillegg gir utveksling en god mulighet til å lære andre språk og kulturer bedre å kjenne i en faglig sammenheng. Utvekslingsstedene er nøye utvalgt med tanke på kvalitet og fagtilbud.

Som en del av utvekslingsopplegget vil studenter fra andre land komme til Høgskolen i Innlandet for å ta deler av sin grad her. Emneporteføljen på høstsemesteret 3. studieår legger til rette for innreisende studenter med valgemenner på engelsk.

Studentene eksponeres for øvrig for internasjonale dimensjoner og problemstillinger i undervisningen og i pensumlitteraturen. I tillegg har flere av foreleserne ved HINN internasjonal bakgrunn.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet gir kunnskap om sentrale deler av rettssystemet. Gjennom studiet øves studentene i å stille og analysere praktiske og teoretiske rettsspørsmål på bakgrunn av etablert juridisk metode, og i å finne fram til rettskilder og argumenter som kan tillegges betydning når rettsspørsmål skal løses.

Den faglige utviklingen i bachelorstudiet i rettsvitenskap, går hovedsakelig i bredden. Gjennom studiet blir stadig nye felter av samfunnet og privatlivet belyst juridisk. Dette må også forstås som en type fordypning, etter som det samlet gir en bedre helhetsforståelse av rettssystemet og sammenhengen mellom reglene.

Studiet legger opp til en fordypning også på en mer direkte måte ved at noen fag undervises i to bolker, dette gjelder kontraktsrett og juridisk metode. Kontraktsrett undervises i form av avtalerett på første år og tas så opp igjen som obligasjonsrett på tredje studieår. Faget juridisk metode undervises som en del av Ex. Fac. for jurister i første studieår og tas opp igjen på andre studieår, hvor ulike problemstillinger utdypes nærmere.

På andre studieår vil studentene ha nødvendig forutsetning for videre fordypning, gjennom de kunnskapene de i løpet av første studieår har fått om materiell juss og praktiske juridiske eksempler. Ut over dette vil metoden være implisitt i den undervisningen som gis i de andre emnene, slik at studentene gradvis utvikler en mer bevisst og fortrolig holdning til metodespørsmål.

Emnene som undervises på første år, gir en grunnleggende innføring i juridisk metode og inneholder emner fra det privatrettslige området. Emnene på andre studieår er hovedsakelig offentligrettslige, mens tredje studieår består av obligasjonsrett, samt et semi-obligatorisk emne, to valgemner eller alternativt utveksling.

Kull

2022

Emnestruktur Bachelor i rettsvitenskap

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester					
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)	S5(H)	S6(V)
JUS1005/2	Examen Facultatum for jurister	10	O	10					
JUS1008	Privatrett I	18	O	18					
JUS1007/2	Examen Philosophicum for jurister	10	O		10				
JUS2009	Privatrett II	22	O		22				
JUS2010	Rettsstaten	28	O			28			
JUS2011	Forvaltningsrett og metode	32	O				32		
JUS2012	Legal history and comparative law	10	O					10	
JUS1006	Arbeidsrett	10	V					10	
JUS2013	Skatterett	10	V					10	
JUS1009	International Commercial Law	10	V					10	
JUS2014	Selskapsrett	10	V					10	
JUS2015	Dynamisk formuerett	14	V					14	
JUS2016	Obligasjonsrett	30	O						30
* Mulighet for utveksling i 5. semester									
Sum:				28	32	28	32	30	30

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

JUS1005/2 Examen Facultatum for jurister

Emnekode: JUS1005/2

Studiepoeng: 10

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Ved bestått eksamen har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om det norske rettssystemets institusjoner og deres funksjoner.
- har kunnskap om grunnleggende juridisk metode.
- har kunnskap om hva en rettsnorm er.
- har kunnskap om hvordan rettsnormer blir til og endres.
- har kunnskap om hvordan folkerett blir del av norsk rett.

- har kunnskap om skillet mellom et språklig uttrykk og dets betydning, og om fortolkning av språklige uttrykk.
- har kunnskap om hvordan definisjoner fungerer
- har kunnskap om akademiske krav til kildebruk og juridisk henvisningsteknikk.
- har kunnskap om hovedposisjonene i normativ etikk.
- har kunnskap om sentrale rettsnormative spørsmål, som begrunnelser for straff, vilkår for moralsk og rettslig ansvar, og hvilke typer adferd som bør og ikke bør underlegges rettslig kontroll.

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere og formulere rettslige problemstillinger.
- kan utlede argumenter fra rettskildefaktorer i tråd med juridisk metode.
- kan avveie argumenter og ta standpunkt i verdimessig konfliktfylte rettsspørsmål.
- kan søke etter og innhente relevante rettskilder fra digitale kilder.
- kan utrede mulige tolkninger av en gitt språklig formulering, og begrunne hvilken tolkning som er mest rimelig.
- kan forstå ulike typer definisjoner, og kan selv formulere hensiktsmessige definisjoner.
- kan utarbeide en tekst i tråd med vitenskapelige krav til kildebruk.
- kan selvstendig begrunne svar på etiske spørsmål.
- kan selvstendig begrunne svar på rettsnormative spørsmål.

Generell kompetanse

Studenten

- kan bruke tilegnet kunnskap (se ovenfor) til å håndtere problemstillinger innen juridisk metode.
- kan utrede grunnleggende problemstillinger innen juridisk metode på generelt grunnlag, uavhengig av en spesifikk rettstvist.
- kan ta stilling til, og begrunne svar på, vanskelige spørsmål på en klar og velordnet måte.

Innhold

Emnet omfatter følgende tema:

- Det norske rettssystemets institusjoner og deres funksjoner.
- Grunnleggende juridisk metode.

- Hva en rettsnorm er.
- Hvordan rettsnormer blir til og endres.
- Hvordan folkerett blir del av norsk rett.
- Fortolkning av språklige uttrykk.
- Hvordan definisjoner fungerer.
- Akademiske krav til kildebruk og juridisk henvisningsteknikk.
- Normativ etikk.
- Normative spørsmål om hvordan loven bør brukes til å regulere adferd, hvor mye, og hvorfor.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Å skrive, innlevere og få godkjent en oppgave i Juridisk Metode og en i Språk og Etikk for jurister.

Eksamen

Studentene prøves individuelt med skriftlig skoleeksamen som varer i 4 timer.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Nærmere informasjon om tillatte hjelpemidler blir gitt ved oppstart av undervisningen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS1008 Privatrett I

Emnekode: JUS1008

Studiepoeng: 18

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap innen arve- og familierett

Studenten

- har kunnskap om grunnleggende begreper innen familie- og arveretten
- kjenner til reglene om inngåelse og oppløsning av ekteskap
- har kunnskap om økonomiske rettsvirkninger av at et ekteskap består
- har kunnskap om reglene om det økonomiske oppgjøret mellom ektefeller ved separasjon eller skilsmisse
- har kunnskap om reglene om rett til arv etter loven, herunder legalarvingers vern mot testasjoner.
- har kunnskap om reglene om rett til å sitte i uskifte.
- har kunnskap om reglene om samboeres juridiske stilling innen arveretten

Kunnskap innen avtalerett

Studenten

- har kunnskap om relevante begreper innen avtaleretten
- kjenner til innholdet i, og anvendelsen av, anerkjent faglig metode, herunder bruk av lovfestede og ulovfestede avtalerettslige rettskilder
- har kunnskap om hvilke særlige regler, hensyn og argumenter som gjør seg gjeldende ved digital avtaleinngåelse
- har kunnskap om relevante internasjonale avtalerettslige rettskilder, og da særlig de som har bakgrunn fra EU/EØS-retten
- har kunnskap om hovedtrekkene i den internasjonale utviklingen innenfor avtaleretten og om hvordan denne utviklingen får betydning for norsk rett

Ferdigheter

Studenten

- kan innhente og systematisere rettslig relevant materiale.
- kan identifisere rettslige problemstillinger innen arve- og familierett og avtalerett.
- kan drøfte rettslige problemstillinger innen arve- og familierett og avtalerett.
- kan formidle all tilegnet kunnskap (se ovenfor) på en strukturert, presis og klar måte, både skriftlig og muntlig.
- kan gjennomføre rettspolitiske drøftelser av problemstillinger innen arve- og familierett og avtalerett.

Generell kompetanse

Studenten har kompetanse

- til å sondre mellom argumenter som er rettslig relevante og argumenter som ikke er rettslig relevante
- til å tilegne seg ny kunnskap for å løse nye juridiske problemstillinger, både selvstendig og i gruppe
- til å bruke tilegnet kunnskap (se ovenfor) til å håndtere problemstillinger innen arve- og familierett og avtalerett i spesifikke rettsvister.
- til å utrede og kritisk drøfte problemstillinger innen arve- og familierett og avtalerett på generelt grunnlag, uavhengig av en spesifikk rettsvist.
- til å gi tilbakemeldinger på andres arbeid, og selv motta og gjøre bruk av slike tilbakemeldinger
- til å forstå hvordan norsk rett på enkelte områder blir påvirket av internasjonale kilder

Innhold

Privatrett I består av fagene arve- og familierett og avtalerett.

Arve- og familierett

- Økonomiske rettsvirkninger av at et ekteskap består, herunder om ektefellers underholdsplikt, ektefellers råderett, eiendomsretten til ektefellenes eiendeler, ansvar for gjeld, gaver mellom ektefeller, avtaler om formuesforholdet, ektepakt og særeie
- Deling av formuen ved separasjon og skilsmisse, herunder reglene om likedeling og skjevdeling, gjeldsavleggelsen, vederlagskrav og naturalutlegg
- Rett til arv etter loven
- Ektefellers rett til uskifte
- Arv etter testament
- Livsarvingers pliktdelsarv
- Grensen mellom livs- og dødsdisposisjoner
- Samboeres arverettslige rettsstilling

Avtalerett

- Rettsreglene som regulerer inngåelse av avtaler, herunder representasjon og fullmakt
- Tolkning av avtaler
- Reglene om ugyldighet og lempning av avtaler
- Internasjonale avtalerettslige rettskilder

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Inntil tre skriftlige obligatoriske oppgaver.

- Den første oppgaven, som har fokus på klarspråk og oppbygging av et godt juridisk resonnement og oppgaveteknikk, skal leveres som gruppeoppgave. Ved å jobbe i grupper vil studentene ha mulighet til å vurdere andres tekster og lære av

hverandre.

- De to andre skal leveres som individuelle oppgaver.

Eksamen

Studentene prøves individuelt med skriftlig skoleeksamen under tilsyn som varer i 6 timer. Prestasjonen vurderes til bestått/ikke-bestått.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Lovdata pro (eksamensmodus) hvor utvalgte deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelige i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS1007/2 Examen Philosophicum for jurister

Emnekode: JUS1007/2

Studiepoeng: 10

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Ved bestått eksamen har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om sentrale filosofiske posisjoner og argumenter, fra antikken til i dag, innenfor følgende områder
 - etikk (hvordan vi bør leve)
 - politisk filosofi (statens hensikt og moralske grunnlag)
 - metafysikk (hva som er verdens grunnleggende bestanddeler)
 - epistemologi (hvilke kilder mennesket har til kunnskap om verden)
- har kunnskap om fremveksten av den moderne vitenskap
- har kunnskap om oppbygning og krav som stilles til akademiske tekster
- har kunnskap om rettspositivisme, tesen om skillet mellom rett og moral, og positivistiske forståelser av gjeldende rett.

- har kunnskap om naturrettslige forståelser av gjeldende rett
- har kunnskap om rettsrealisme og dens forståelse av gjeldende rett

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere standpunktet i en argumenterende tekst, og hvilke argumenter som gis for det
- kan skille mellom argumenters sannhet og relevans, det vil si om de er sanne i seg selv, og i hvilken grad de (hvis sanne) støtter konklusjonen
- kan vurdere argumenters sannhet og relevans
- kan gjenkjenne, forstå og bruke argumenter fundert i ulike syn på rettens natur
- kan skrive akademiske tekster

Generell kompetanse

Studenten

- kan kritisk og selvstendig forholde seg til vitenskapsteoretiske tekster som er relevante for hans/hennes studium
- kan fortolke til dels vanskelige tekster på en adekvat måte
- kan ta stilling til, og begrunne svar på, vanskelige spørsmål på en klar og velordnet måte

Innhold

Emnet Examen Philosophicum for jurister består av en innføring i filosofihistorie, og en innføring i rettsfilosofi. Integrert i studiet av disse temaene gir emnet innføring og øvelse i argumentanalyse - å kartlegge standpunkt, argumenter og strukturer i en tekst.

Emnet omfatter følgende tema:

- argumentanalyse
- filosofiens historie innenfor følgende områder
 - etikk (hvordan vi bør leve)
 - politisk filosofi (statens hensikt og moralske grunnlag)
 - metafysikk (hva som er verdens grunnleggende bestanddeler)
 - epistemologi (hvilke kilder mennesket har til kunnskap om verden)
- fremveksten av den moderne vitenskap
- rettspositivisme, tesen om skillet mellom rett og moral, og positivistiske forståelser av gjeldende rett, herunder for eksempel teoriene til Austin, Hart og Kelsen
- naturrettslige forståelser av gjeldende rett

- rettsrealisme

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Emnet omfatter tre individuelle obligatoriske arbeidskrav som sammen gir eksamensrett:

- Argumenterende tekst innen en nærmere angitt filosofihistorisk problemstilling.
- Argumenterende tekst innen en nærmere angitt rettsfilosofisk problemstilling.
- Flervalgsprøve (Dekker hele emnets pensum. Minst 12 av 20 spørsmål må være korrekt besvart).

De skriftlige arbeidskravene utvikler studentens dybdekunnskap om ulike temaer fra emnet og øver studentens analytiske og kritiske evner. Flervalgsprøven garanterer studentens breddekunnskap. Alle tre arbeidskrav må være godkjent for å kunne avlegge eksamen.

Eksamen

Individuell hjemmeeksamen over 4 arbeidsdager.

Ved oppstart av eksamen vil studenten få beskjed om at de to skriftlige arbeidskravene skal revideres og leveres som eksamen. Til eksamen kan det bli stilt tilleggsspørsmål, eller krav, som vil gjelde for eksamensinnleveringen og som ikke gjaldt for arbeidskravet. Det blir gitt en samlet karakter.

Ved gjentak av eksamen må studentene forholde seg til gjeldende eksamensoppgave, og det er ikke sikkert at tidligere arbeidskrav er relevante for denne. Studentene må derfor påregne å skrive nye tekster i forbindelse med eksamen. Tekstene leveres som eksamensbesvarelse, og skal ikke godkjennes som arbeidskrav på forhånd.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Nærmere informasjon om tillatte hjelpemidler blir gitt ved oppstart av undervisningen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2009 Privatrett II

Emnekode: JUS2009

Studiepoeng: 22

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: Examen Facultatum (JUS1005) og Privatrett I (JUS1008)

Læringsutbytte

Ved bestått eksamen har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap innen erstatningsrett

Studenten

- har kunnskap om sentrale erstatningsrettslige begreper.
- har kunnskap om grunnleggende regler og sammenhenger i erstatningsretten samt erstatningsrettens underliggende hensyn.
- har kunnskap om kravene til erstatningsrettslig relevant skade, ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng, skadelidtes forhold (herunder skadelidtes medvirkning) og lempning.
- har kunnskap om utmåling av erstatning, solidaransvar og regress.
- har kunnskap om forholdet mellom erstatning, trygd og forsikringsdekning; særlig yrkesskadeforsikring og motorvognforsikring.
- har kunnskap om de norske erstatningsrettslige rettskildebildet, inkludert relevante EMK- og EØS-rettslige kilder.

Kunnskap innen statisk tingsrett og immaterialrett

Studenten

- har kunnskap om rettsnormene innen statisk tingsrett, herunder de hensyn rettsnormene bygger på.
- har kunnskap om rettigheter og plikter i forbindelse med eierskap av fast eiendom og løsøre.
- har kunnskap om rettigheter i forbindelse med ikke-materielle eierskap
- har kunnskap om ekstingtive erverv, rettsvern timer og -registre.
- har kunnskap om forholdet mellom privat eierrådighet og offentlig rettslig regulering.
- har kunnskap om forholdet mellom ekspropriasjon og andre offentlig rettslige rådighetsinnskrenkninger.
- har kunnskap om offentlig rettslige rettsnormer om bruk og utnyttelse av fast eiendom.
- har kunnskap om de metodiske problemstillingene som aktualiseres innen statisk tingsrett.
- har kunnskap om allemannsrett og allmenningstett.
- har kunnskap om begrepet om immaterielle goder og rettsnormene som regulerer immaterielle rettigheter.
- har kunnskap om rettsnormene som gjelder for opphavsrettigheter varemerker og patenterst vern mot andres utnyttning.
- har kunnskap om etablering av opphavsrett, varemerkerett og patentrett, samt innholdet i disse enerettene.

Ferdigheter

Studenten

- kan innhente og systematisere rettslig relevant materiale.
- kan identifisere rettslige problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett.
- kan drøfte rettslige problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett.
- kan identifisere de metodiske problemstillingene som aktualiseres ved drøftelse av problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett.
- kan formidle all tilegnet kunnskap (se ovenfor) på en strukturert, presis og klar måte både skriftlig og muntlig.
- kan gjennomføre rettspolitiske drøftelser av problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett.

Generell kompetanse

Studenten

- har kompetanse til å bruke tilegnet kunnskap til å håndtere problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett i spesifikke rettstvister.
- har kompetanse til å utrede og kritisk drøfte problemstillinger innen erstatningsrett, tingsrett og immaterial rett på generelt grunnlag, uavhengig av en spesifikk rettstvist.

Innhold

Emnet består av erstatningsrett, tingsrett og immaterialrett.

- Rettsnormer og hensyn rettsnormene bygger på innen erstatningsrett, tingsrett og immaterialrett.
- Forutsetninger for og begrensninger i den private eiendomsretten.
- Rettsnormene som gjelder for bruksrettigheter.
- Rettsnormene som gjelder for sameier.
- Rettsnormene som gjelder mellom- og yttergrenser for fast eiendommer.
- Rettsnormene om ekstinktive erverv.
- Rettsnormene om rettsvernsnormer og -registre.
- Rettsnormene om forholdet mellom privat eierrådighet og offentligrettslig regulering.
- Rettsnormene om ekspropriasjon og andre offentligrettslige rådighetsinnskrenkninger.
- Offentligrettslige rettsnormer om bruk og utnyttelse av fast eiendom.
- De metodiske problemstillingene som aktualiseres innen tingsrett.
- Allemannsretten.
- Allmenningsrett.
- Begrepet om immaterielle goder.
- Rettsnormene som regulerer registrering av immaterielle rettigheter.
- Rettsnormene som gjelder for opphavsrettigheter varemerker og patenters vern mot andres utnyttning.
- Rettsnormene som regulerer sameie av immaterielle rettigheter.
- Etablering av og innhold i opphavsrett, varemerkerett og patentrett.
- Offentlig regulering av immaterielle rettigheter.
- Rettsnormer som regulerer vilkår for å tilkjenne erstatning (ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og økonomisk tap).

- Rettsnormer som regulerer erstatningsrettslig utmåling, solidaransvar og regressregler, forholdet mellom erstatning, trygd og forsikringsdekning (med vekt på yrkesskadeforsikring og motorvognforsikring).
- Erstatningsrettens rettskilder, inkludert EMK og EØS rettens betydning for norsk erstatningsrett.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Inntil tre skriftlige og individuelle oppgaver.

Eksamen

Studentene prøves individuelt med skriftlig skoleeksamen under tilsyn som varer i 6 timer. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Nærmere informasjon om tidspunkt og metode blir gitt ved oppstart av undervisningen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2010 Rettsstaten

Emnekode: JUS2010

Studiepoeng: 28

Semester

Høst
Aug-des

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om de institusjonelle, metodiske, og materielle sidene ved statsrett og folkerett (herunder EU/EØS-retten) som er sentrale for Norge som rettsstat.
- forståelse av det dynamiske samspillet mellom statsmaktene og mellom nasjonal og internasjonal rett, og hvordan dette virker inn på utformingen av, tolking av, og håndheving av retten.
- kunnskap om menneskerettighetenes stilling og rekkevidde i norsk rett, herunder forholdet mellom Grunnloven og internasjonale menneskerettsinstrumenter, særlig Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK).

- evne til å reflektere over samspillet mellom makt, politikk og rett.
- evne til å identifisere, drøfte og løse teoretiske og praktiske rettsspørsmål innenfor emneområdet

Ferdigheter

Studenten kan:

- Innhente og systematisere rettslig relevant materiale.
- Identifisere og drøfte teoretiske og praktiske rettslige problemstillinger innen emneområdet.
- Identifisere de metodiske problemstillingene som aktualiseres ved drøftelse av problemstillinger innen emneområdet.
- Formidle all tilegnet kunnskap på en strukturert, presis og klar måte både skriftlig og muntlig.

Generell kompetanse

Studenten kan:

- Bruke tilegnet kunnskap innen emneområdet til å håndtere problemstillinger i spesifikke rettsvister.
- Utrede og drøfte problemstillinger innen emneområdet på generelt grunnlag.

Innhold

Emnet handler om de institusjonelle, metodiske, og materielle sidene ved statsrett og folkerett (særlig EMK og EU/EØS-retten) som er sentrale for Norge som rettsstat.

Emnet omfatter følgende tema:

- Forholdet mellom statsmaktene og de konstitusjonelle prinsippene som regulerer dette, særlig parlamentarismen.
- Rettskildene i statsforfatningsretten og den metodiske bruken av disse.
- Stortingets kompetanse når det gjelder lovgivning, bevilgninger og skattlegging.
- Regjeringens oppgaver og generelle kompetanse, samt regjeringens særlige kompetanse når det gjelder utenriksstyre.
- Domstolenes uavhengighet og kontroll med Stortinget og forvaltningen

(prøvingsretten).

- De viktigste rettskildene i folkeretten, samt hovedprinsippene for folkerettens stilling i norsk rett. Emner som vil bli behandlet er bl.a.
- Hva som kjennetegner en stat og reglene om statsterritorium og jurisdiksjon.
- Reglene om inngåelse og tolking av traktater.
- Folkerettens ansvarsregler.
- Tvisteløsning ved Den internasjonale domstol i Haag.
- De formål og prinsipper som FN bygger på, samt kompetansen til Sikkerhetsrådet.
- Det folkerettslige grunnlaget for EU-samarbeidet, hovedtrekkene ved reguleringen av det indre marked, og de sentrale EU-institusjonenes oppgaver og kompetanse.
- Hovedtrekkene ved EØS-avtalen og institusjonene innenfor EØS-samarbeidet.
- Lovgivningsprosessen innenfor EU og innenfor EØS.
- Gjennomføringen av EØS-retten i norsk rett og overvåkingssystemet innenfor EØS.
- Utvikling av det nasjonale og internasjonale vernet av menneskerettighetene.
- Domstolskontroll (særlig ved norske domstoler og i EMD) ved inngrep i menneskerettighetene.
- Et utvalg av de sivile og politiske rettigheter, særlig slik de fremgår av den norske konstitusjonen og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) og relevant rettspraksis.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- En skriftlig individuell oppgave.
- En muntlig gruppeoppgave.

Eksamen

Studentene prøves individuelt ved skriftlig hjemmeksamen som varer i 3 dager.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Nærmere informasjon om tidspunkt og metode blir gitt ved oppstart av undervisningen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2011 Forvaltningsrett og metode

Emnekode: JUS2011

Studiepoeng: 32

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap Forvaltningsrett

Studenten har kunnskap om:

- rettssikkerhet i forvaltningsretten og hensynene som forvaltningsloven bygger på
- saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, herunder forvaltningslovens virkeområde, systematikk, sentrale begreper og ulovfestede krav til saksbehandling
- retten til innsyn i forvaltningens dokumenter etter offentleglova
- materielle kompetansespørsmål, herunder kravet om hjemmel ved inngrep (legalitetsprinsippet) og grensene for forvaltningens kompetanse
- personelle kompetansespørsmål, herunder delegasjon
- kunnskap om rettslige konsekvenser av brudd på reglene om forvaltningens kompetanse, primært om når vedtak blir ugyldige.
- domstolenes kontroll med forvaltningen
- kunnskap om utvalgte temaer i miljøretten og velferdsretten, med vekt på å vise hvordan den spesielle forvaltningsretten illustrerer og samvirker med den

generelle forvaltningsretten

Kunnskap Juridisk metode

Studenten har kunnskap om:

- metoden som jurister bruker for å løse rettsspørsmål.

Ferdigheter Forvaltningsrett

Studenten kan:

- diskutere rettspolitiske spørsmål knyttet til forvaltningens virksomhet
- bruke generelle forvaltningsrettslige prinsipper til å analysere og løse forvaltningsrettslige problemstillinger fra ulike områder av offentlig forvaltning, inkludert gjennom bruk av særlovgivning, forskrifter eller andre rettskilder som ikke har vært uttrykkelig dekket i løpet av emnet
- innhente og systematisere rettslig relevant materiale, og gjennom dette identifisere relevante problemstillinger, og analysere disse på selvstendig grunnlag ut fra et sammensatt rettskildebilde
- kritisk vurdere den normative holdbarheten av ulovfestet forvaltningsrett, i lys av grunnleggende hensyn som rettssikkerhet

Ferdigheter Juridisk metode

Studenten kan:

- identifisere og analysere bruk av juridisk metode.
- identifisere og drøfte teoretiske spørsmål om juridisk metode og kan presentere dette på en klar og tilgjengelig måte.

Generell kompetanse Forvaltningsrett:

Studenten kan:

- drøfte og formidle juridiske spørsmål, uavhengig av om rettsgrunnlaget er lovfestet eller ulovfestet
- identifisere samspill mellom ulike rettsgrunnlag, for eksempel forvaltningsloven og offentleglova
- presentere og argumentere for egne juridiske vurderinger og konklusjoner
- systematisere og analysere komplekst juridisk stoff, også basert på nye rettskilder

- arbeide selvstendig

Generell kompetanse Juridisk metode:

Studenten kan:

- planlegge og gjennomføre drøftelser og løsninger av rettslige spørsmål
- analysere domspremisser og identifisere de mest sentrale rettskildene og bruken av dem
- analysere eget rettslig resonnement, herunder identifisere rettskildene og bruken av dem
- gjenkjenne fagrelevante kunnskaper og skjelne mellom etablerte og nye kunnskaper på fagområder studenten kjenner

Innhold

Forvaltningsrett:

- Hensynene som forvaltningens virksomhet bygger på
- Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og reglene om innsyn i offentleglova
- Metodiske problemstillinger i alminnelig forvaltningsrett
- Rettslige grunnlag for forvaltningens virksomhet
- Rettslige konsekvenser av brudd på reglene om forvaltningens kompetanse, primært om når vedtak blir ugyldige
- Utvalgte temaer for miljøretten og velferdsretten

Juridisk metode:

- Sentrale rettslige begreper om rett, rettsnorm, rettskilde, rettsanvendelse, subsumsjon, skjønn, plikt (påbud, forbud) og kompetanse
- Rettskildesøk
- Rettskildeprinsippene
- Relevansprinsippet
- Slutning fra rettskilder
- Skillet mellom presiserende, utvidende, innskrenkende, antitetisk og analogisk tolkning
- Samordning av slutningsresultater
- Domstolenes rettsskapende virksomhet
- Skillet mellom lovfestet og ulovfestet rett
- Forskjellen mellom generelle rettsnormer og individuelle rettslige forpliktelser, herunder slike som er gitt ved avtale
- Drøftelse av generelle (teoretiske) og spesifikke (praktiske) rettslige spørsmål

- Skillet mellom retten de lege lata og retten de lege ferenda
- Oppbygging og strukturering av drøftelser av spesifikke rettsspørsmål
- Identifikasjon av rettslige emner og spørsmål

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Skriftlige innleveringsoppgaver
- Seminarer og annen oppgaveløsning
- Veiledning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

To individuelle skriftlige arbeidskrav.

Eksamen

6 timer skriftlig skoleeksamen under tilsyn.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor utvalgte deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelige i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2012 Legal history and comparative law

Emnekode: JUS2012

Studiepoeng: 10

Semester

Høst
Aug.-Dec.

Språk

English

Krav til forkunnskaper

No obligatory pre-requirements. However, prior knowledge of the content of the first two years of the bachelor i rettsvitenskap is recommended.

Læringsutbytte

At the end of the course, the student has achieved the following learning outcomes.

Knowledge/ Kunnskap

Students

- can distinguish and apply the basic elements of the research methods of comparative law. In particular, they will understand and be able to actively use the so-called "Cultural Legal Model" for legal comparative analysis.
- can reflect on the main differences of the civil law and common law tradition and how it affects some of the main Western legal cultures today.
- has knowledge on some of the main characteristics of the German, the French, the English, and the US legal system, such as conflict resolution, norm production, and legal education, idea of justice, legal method, and professionalization.

- understand basic elements of European legal integration and modern European legal Culture, and gain an overview over the relationship between Western legal cultures and international law.
- know how Norwegian culture relates to the civil law and common law tradition and how it is influenced by different Western legal traditions and historical and societal contexts, and can evaluate and reflect on today's legal methods and institutions in Norwegian law.

Skills/ Ferdigheter

Students

- can identify the main structural elements and the subcategories of the legal cultural model,
- can apply the legal cultural model in order to identify similarities and differences in legal cultures in Europe and the US, and by doing so compare central features in these legal cultures.
- understand and can apply established legal comparative terminology and methods in English,
- can critically reflect on the legal cultural model in light of other comparative law approaches,
- can use the legal cultural model in combination with other approaches in comparative law, such as the functional and historical approach to legal comparative research
- can identify, describe, categorise, explain and discuss both the differences and similarities of institutionalised forms of norm production and conflict resolution as well as the prevailing ideal of justice, legal methods, the degree of and attitude towards professionalization and internationalisation of law and its impacts on the German, French, English, US, and Norwegian legal culture.
- can critically evaluate the narratives of different legal traditions in Europe and in the US,
- can discuss possible challenges and solutions for, but also limits of, the harmonization of legal cultures in Europe, and interpret, discuss, and develop law reforms in the Norwegian legal system.

General competences/ Generell kompetanse

Students:

- has improved their skills in writing and communication in academic English,
- can communicate to members from other legal cultures,
- can identify and deal with potential challenges when working with legal professionals in an international environment.

Innhold

Legal institutions are embedded in (legal) culture and its change over time. The course will provide insight into different comparative approaches to law and give an overview on the evolution of the two main blocs of Western legal culture, the (continental) civil law and the (English and American) common law tradition, and will explore and compare some of the main Western legal systems, namely the English, the US, the German, and the French legal system. Further, it will provide insight into the modern European culture and how Western legal culture is increasingly influenced by international law. Finally, the course will discuss how the Norwegian legal system relates to the two main blocs of Western legal cultures.

Arbeids- og undervisningsformer

- Lectures
- Seminars
- Supervisions (*veiledning*)
- Written homework assignment
- Self-study

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Submission and passing of an individual assignment are a requirement for admission to the exam.

Eksamen

4 days take home exam.

Grades: A – F (A is the highest grade and F is failed).

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Pensum

Other publicly available sources

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS1006 Arbeidsrett

Emnekode: JUS1006

Studiepoeng: 10

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har inngående kunnskap i individuell arbeidsrett med hovedvekt på regler som gjelder for privat/kommunal sektor, og herunder om:
 - arbeidsrettslige grunnbegreper og rettskildene i arbeidsretten
 - hvilke regler som gjelder ved etablering av arbeidsforhold, herunder regler om krav til arbeidsavtale, fast og midlertidig ansettelse, prøvetid, og innleie
 - diskrimineringsregelverket
 - arbeidsgivers styringsrett, herunder arbeidsgivers endringsadgang, og arbeidstakernes lojalitetsplikt
 - regler om arbeidstid, ferie, arbeidsvederlag og rett til permisjon
 - regler om kontrolltiltak og HMS
 - hvilke regler som gjelder ved opphør av arbeidsforhold, herunder regler om permittering, oppsigelse og avskjed

- hvilke regler som gjelder ved virksomhetsoverdragelse

Ferdigheter

Studenten kan

- identifisere, drøfte og ta stilling til arbeidsrettslige problemstillinger
- analysere og avveie grunnleggende hensyn i arbeidsretten
- anvende arbeidsrettslige regler på praktiske situasjoner
- formulere og formidle kunnskap om arbeidsrettslige problemstillinger

Generell kompetanse

Studenten kan

- drøfte juridiske spørsmål ut fra både lovfestede og ulovfestede rettskilder
- presentere og argumentere for egne juridiske analyser, vurderinger og konklusjoner
- tilegne seg ny kunnskap innenfor arbeidsretten

Innhold

- arbeidsrettens grunnbegreper
- arbeidsrettens rettskilder
- arbeidsgivers styringsrett
- arbeidstakers lojalitetsplikt
- likestilling og diskriminering
- etablering av arbeidsforholdet
- arbeidsinnleie
- arbeidstid
- ferie
- arbeidsvederlag
- krav til arbeidsmiljøet
- kontrolltiltak på arbeidsplassen
- permisjon fra arbeidet
- permittering
- opphør av arbeidsforholdet
- virksomhetsoverdragelse

Arbeids- og undervisningsformer

- Selvstudium

- Forelesninger
- Oppgaveløsningsseminar
- Gruppearbeid
- Obligatorisk innlevering
- Veiledning i grupper

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Innlevering av en skriftlig individuell oppgave.

Eksamen

4 timers individuell, skriftlig skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor utvalgte deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelige i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2013 Skatterett

Emnekode: JUS2013

Studiepoeng: 10

Semester

Høst
Aug-des

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen obligatoriske krav, men anbefalt forkunnskap er første år av bachelor i rettsvitenskap eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om rettskildene i skatteretten, herunder omgåelsesproblemet
- kunnskap om skatteformer og skatteberegning, herunder begrepene alminnelig inntekt og personinntekt, samt hvilke skatter som utskrives på de enkelte inntekter
- kunnskap om skattesubjektene, herunder fysiske personer og familier, samt sentrale regler om beskatning av selskaper (juridiske personer) og selskapsdeltakere
- kunnskap om skattepliktige inntekter, herunder fordeler vunnet ved inntektskildene arbeid, kapital og virksomhet, samt regler om skattefrie inntekter
- kunnskap om fradragsreglene for utgifter knyttet til skattepliktige inntekter, samt spesielle fradragsregler

- kunnskap om reglene om kapitalgevinster/kapitaltap
- kunnskap om reglene for tidfesting av inntekt/gevinst og fradrag/tap

Ferdigheter

Studenten kan:

- analysere og løse skatterettslige problemer innenfor emnet
- formidle fagstoffet på en systematisk måte
- forstå hvordan skatterettslige spørsmål henger sammen med privatrettslige problemstillinger og handlingsalternativer
- reflektere over skatterettslige og skattepolitiske spørsmål, herunder etiske spørsmål knyttet til skatteplanlegging

Generell kompetanse

Studenten kan:

- tilegne seg ny juridisk kunnskap
- systematisere og analysere komplekst juridisk stoff, også basert på nye rettskilder
- formidle juridiske analyser, og gi råd og ta standpunkt basert på disse
- presentere og argumentere for egne vurderinger og konklusjoner
- arbeide selvstendig

Innhold

Emnet tar for seg:

- grunnleggende inntektsskatterett,
- de sentrale begreper og prinsipper for personbeskatning og kapitalbeskatning, samt noe om virksomhetsbeskatning
- grunnleggende prinsipper og regler for selskapsbeskatning og beskatning av selskapsdeltakere

Faget har hovedfokus på:

- norsk inntektsskatterett, men en innføring i internasjonal skatterett inngår også.

Faget vil gi grunnlag for videre studier innen skatteretten.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Skriftlig innleveringsoppgave
- Seminarer
- Veiledning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Innlevering av ett individuelt skriftlig arbeidskrav.

Eksamen

4 timer skriftlig skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelige i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS1009 International Commercial Law

Emnekode: JUS1009

Studiepoeng: 10

Semester

Høst

Språk

English

Krav til forkunnskaper

None.

Læringsutbytte

Completion of the course will lead to the following learning outcomes:

Knowledge/Kunnskap

Students

- can identify applicable regulation to international business transactions and have
- clarity over the important role of the contract's governing law
- can identify limits of party autonomy in international business transactions
- can identify the grounds for application and scope of regulation of the Vienna Convention on International Sales of Goods (CISG)
- can identify the grounds for application and scope of regulation of the UNIDROIT Principles for International Commercial Contracts
- have a general understanding of the role and function of INCOTERMS, the Uniform Customs & Practice for Documentary Credits (UCP 600), Uniform Rules for Demand Guarantees (URDG), and other transnational sources
- have a general knowledge of the frequently used types of contractual arrangements and contractual clauses

Skills/Ferdigheter Students

- can reflect upon major differences between common law and civil law tradition for contract conclusion, performance, interpretation, and dispute resolution
- can reflect upon consequences for a choice and a failure to choose the applicable law to a contract
- can reflect upon consequences for a choice and a failure to choose dispute resolution mechanism in a contract
- can reflect upon advantages and disadvantages in the use of standard contracts for international business transactions
- can reflect upon contemporary challenges for international business transactions and emerging contractual responses in the form of human rights clauses, sustainability clauses, etc.
- can reflect about new frontiers of international commercial law, such as online transactions and smart contracts

General competence/Generell kompetanse Students

- can identify and address key legal questions connected with the negotiations, conclusion, performance and interpretation of international commercial contracts
- can explain the scope and limits of party autonomy and the critical role of the national law governing international business transactions
- can plan negotiations and draft in English the essential contractual provisions, such as the subject matter, choice of law, payment terms, penalties, entire agreement clause, language, dispute resolution clause
- can explain the underlying *rationale* behind such terms and the role of an applicable legal framework.

Innhold

Negotiating and drafting a contract. Civil law tradition versus common law tradition.

Overview of the most common contractual arrangements: sales of goods, service agreements, joint investment activity, agency, distribution, share production contracts, merger and acquisition, transfer of IP rights, etc. Short-term versus long-term contracts.

Applicable legal framework:

- governing law (international conventions, such as CISG, and national laws)
- transnational sources (UNIDROIT Principles, INCOTERMS, UCP 600, URDG and others)
- mandatory rules
- choice of law. Party autonomy and its limitations.
- choice of dispute resolution method. Mediation, international arbitration, state courts. Applicable legal framework.
- key contractual clauses (payment, delivery terms, responsibility, termination, and some others) and boilerplate clauses. Risk allocation.
- contemporary challenges to international business contracts. Specific contractual responses: human rights clauses, sustainability clauses, etc.
- new frontiers of international commercial law.

Arbeids- og undervisningsformer

The course combines lectures with practical workshops enabling students to acquire specific contract negotiations, contract drafting, and dispute resolution skills. The course consists of ten lectures, three seminars, three skills workshops, a mandatory assignment (*arbeidskrav*), and self-study.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

A group work of 2-4 students. Students will negotiate and draft a contract on a given factual scenario.

Eksamen

4-hour individual written school exam. An exam will test theoretical knowledge and practical skills.

The following grades are used in evaluation: A-F, where A is the highest, and E is the lowest grade.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

None. All necessary extracts from relevant sources will be provided in the exam text.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2014 Selskapsrett

Emnekode: JUS2014

Studiepoeng: 10

Semester

Høst
Aug-des

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Det anbefales at studenene har bestått følgende fag: Examen Facultatum (JUS1005) og Privatrett I (JUS1008)

Læringsutbytte

Ved bestått eksamen har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om selskapenes formål og økonomiske funksjon
- har kunnskap om karakteristiske trekk ved sentrale selskapsformer som ansvarlig selskap, aksjeselskap, allmennaksjeselskap, kommandittselskap, indre selskap, og andre eier- og organisasjonsformer som enkeltmannsforetak, samvirkelag, stiftelse og forening.
- har kunnskap om hvilke hensyn som teller ved valget mellom dem
- har kunnskap om hovedtrekk i regelverket for ansvarlige selskaper og aksje- og allmennaksjeselskapers stiftelse, liv og oppløsning. Har kunnskap om

selskapsrettslige rettskilder, herunder lover, høyesterettspraksis og grunnleggende selskapsrettslige prinsipper, samt EØS-rettens betydning for norsk rett.

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere og drøfte selskapsrettslige problemstillinger
- kan anvende selskapsrettslige regler i praktiske situasjoner, som å rådgi om valg av selskapsform, drift og formelle registreringshandlinger, herunder registrering i foretaksregisteret
- kan bistå eiere, styremedlemmer og ansatte i spørsmål om ansvar, slik at de har oversikt over de praktiske konsekvensene av deres handlinger og unnlater
- kan bistå ved rapportering av forpliktelser innen miljø, sosiale og klima-konsekvenser ved en virksomhet
- kan drøfte rettspolitiske spørsmål knyttet til selskapsrettens underliggende spenninger mellom selskapsdeltakers ansvar og selskapers samfunnsansvar.

Generell kompetanse

Studenten

- kan tilegne seg ny juridisk kunnskap innen selskapsretten
- kan systematisere og analysere norske, inkludert EØS-rettslige kilder som er nødvendig for å ta standpunkt til hva gjeldende rett er
- kan formidle juridiske analyser, og ta standpunkt og gi råd basert på disse
- kan arbeide selvstendig

Innhold

All økonomisk aktivitet av betydning skriver seg fra selskaper av ulik art. I selskapsretten behandles rettsreglene om eierskap i og organisering av næringsvirksomhet i en rekke ulike sammenslutningsformer. Emnet fokuserer særlig på regelverket for ansvarlige selskaper og aksje- og allmennaksjeselskaper på følgende områder:

- stiftelse og registrering av selskap
- selskapsdeltakerne og deres rettsstilling
- avtaler i selskapsforhold, særlig selskapsavtale, vedtekter og aksjeeieravtale
- selskapsdeltakernes ansvar for selskapets forpliktelser;

- finansiering av selskapet
- deltakernes rett til selskapsformuen (utdelinger);
- selskapets organisasjon og reglene om rett og legitimasjon til å inngå avtaler på vegne av selskapet
- eierskifte av selskapsandeler
- mislighold av deltakernes og ledelsens forpliktelser, herunder sanksjoner som erstatning og ugyldighet
- innløsning og utløsning av selskapsdeltaker samt oppløsning av selskaper

Ulike sammenslutningsformer følger ulike regler og emnet tar også for seg hvilke hensyn som teller ved valget mellom dem. Forholdet til annen formuerett, særlig kontraktsrett og tingsrett, er et gjennomgående tema.

EØS-retten står sentralt i faget. EØS-rettslige krav til rapportering av miljø, sosiale og klima-konsekvenser av virksomheten vil vektlegges i emnet.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Skriftlig innleveringsoppgave (arbeidskrav) med tilbakemeldinger
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Et obligatorisk arbeidskrav må leveres og godkjennes.

Eksamen

4 timer skriftlig skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelig i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2015 Dynamisk formuerett

Emnekode: JUS2015

Studiepoeng: 14

Semester

Vår
Aug-des

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Det anbefales at studentene har bestått følgende fag: Examen Facultatum (JUS1005) og Privatrett I (JUS1008).

Læringsutbytte

Ved bestått eksamen har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om reglene om ulike slags rettigheter til formuesgoder, om grunnlaget for rettighetene og om overføring av rettighetene
- har kunnskap om panterettsinstituttet og dets underliggende hensyn
- har kunnskap om konkursinstituttet og dets underliggende hensyn
- har kunnskap om reglene om panterett i fast eiendom, løsøre og enkle pengekrav og reglene om forholdet mellom panterett og pantekrav
- har kunnskap om de grunnleggende prinsippene om legitimasjon, publisitet og notoritet i tilknytning til kollisjon mellom rettigheter i samme formuesgode
- har kunnskap om reglene om prioritet mellom rettigheter
- har kunnskap om reglene om godtroerverv av rettigheter i fast eiendom, løsøre,

enkle pengekrav og immaterialrettigheter

- har kunnskap om reglene om vern forrettigheter i formuesgoder mot kreditorbeslag i form av utlegg eller konkurs
- har kunnskap om reglene om insolvens som vilkår for å åpne konkurs
- har kunnskap om reglene om avtalers stilling i konkurs
- har kunnskap om reglene om omstøtelse på objektivt og subjektivt grunnlag, med unntak for omstøtelse av motregning
- har kunnskap om reglene om fordelingen mellom kreditorene i konkurs

Ferdigheter

Studenten

- kan innhente og systematisere rettslig relevant materiale
- kan identifisere rettslige problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett
- kan kritisk drøfte og ta stilling til rettslige problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett.
- kan identifisere de metodiske problemstillingene som aktualiseres ved drøftelse av problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett.
- kan formidle all tilegnet kunnskap (se ovenfor) på en strukturert, presis og klar måte både skriftlig og muntlig.
- kan gjennomføre rettspolitiske drøftelser av problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett, med forståelse for hvordan og hvorfor rettsreglene prioriterer de ulike interessene

Generell kompetanse

Studenten

- kan bruke tilegnet kunnskap (se ovenfor) til å håndtere problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett, i spesifikke rettstvister.
- har kompetanse til å kritisk utrede problemstillinger innen dynamisk tingsrett, konkurs- og panterett på generelt grunnlag, uavhengig av en spesifikk rettstvist.

Innhold

Dynamisk formuerett er en samlebetegnelse for fagene dynamisk tingsrett, panterett og konkursrett. Fagene omtales også ofte som tredjepersonvern. Emnet behandler formuerettslige forhold som berører mer enn to parter. Kjernen i emnet i dynamisk formuerett er reglene om forholdet mellom flere rettigheter i samme formuesgode, og konfliktene som oppstår når ikke alle rettighetene kan eksistere ved siden av hverandre.

Forståelse for dynamisk formuerett, sammen med kontraktsretten og selskapsretten, er en forutsetning for å forstå det kommersielle rettsliv.

Emnet omfatter følgende tema:

- Reglene om ulike slags rettigheter til formuesgoder, om grunnlaget for rettighetene og om overføring av rettighetene
- Panterettsinstituttet og underliggende hensyn
- Konkursinstituttet og underliggende hensyn
- Reglene om panterett i fast eiendom, løsøre og enkle pengekrav og reglene om forholdet mellom panterett og pantekrav;
- De grunnleggende prinsippene om legitimasjon, publisitet og notoritet i tilknytning til kollisjon mellom rettigheter i samme formuesgode;
- Reglene om prioritet mellom rettigheter
- Reglene om godtroerverv av rettigheter i fast eiendom, løsøre, enkle pengekrav og immaterialrettigheter;
- Reglene om vern for rettigheter i formuesgoder mot kreditorbeslag i form av utlegg eller konkurs;
- Reglene om insolvens som vilkår for å åpne konkurs;
- Reglene om avtalers stilling i konkurs;
- Reglene om omstøtelse på objektivt og subjektivt grunnlag, med unntak for omstøtelse av motregning;
- Reglene om fordelingen mellom kreditorene i konkurs

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Seminar
- Veiledning i grupper
- Skriftlig innleveringsoppgave (arbeidskrav) med tilbakemeldinger
- Oppgaveløsning
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Ett obligatorisk arbeidskrav må leveres og godkjennes.

Eksamen

4 timer skriftlig skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelig i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

JUS2016 Obligasjonsrett

Emnekode: JUS2016

Studiepoeng: 30

Semester

Vår
Jan-juni

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Bestått eksamen i Privatrett I (JUS1008)

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har god forståelse for obligasjonsretten som fagområde, herunder oversikt over det viktigste lovverket for regulering av kontrakts- og pengekravsrett, relevant rettspraksis på området, samt de ledende trendene innenfor norsk og nordisk teori.
- har god forståelse for hva de ulovfestede obligasjonsrettslige prinsippene *er*, de spesielle metodiske utfordringene som gjør seg gjeldende i obligasjonsretten, og betydningen av samspillet mellom lov, kontrakt og ulovfestede prinsipper.
- har kunnskap om obligasjonsrettens historiske utvikling og de hensyn faget bygger på, samt kunnskap om hovedlinjene i rettsutviklingen i Høyesteretts praksis de siste to hundre år.
- har god forståelse for hvordan internasjonal rett påvirker norsk obligasjonsrett, og kunnskap om de viktigste internasjonale eller anasjonale påvirkningsfaktorene,

herunder evnen til å kunne identifisere relevante forskjeller mellom norsk og utenlandsk obligasjonsrett.

- har god forståelse for *når* det foreligger et kontraktsbrudd, fremgangsmåten for å avgjøre *om* det foreligger et mislighold, og hvilke misligholdsbeføyelser realkreditor kan påberope seg – både der kontrakten er lovregulert og der spørsmålene må avgjøres på ulovfestet grunnlag.
- har god forståelse for hvordan kontraktsforpliktelser på visse forutsetninger kan revideres, herunder de ulovfestede reglene om force majeure og læren om bristende forutsetninger.
- har god forståelse for pengekreditors rolle i et kontraktsforhold, og samspillet mellom realdebitors ytelsesplikt og pengedebitors vederlagskrav.
- har god forståelse for andre typer pengekrav enn vederlagskravene, herunder de lovfestede og ulovfestede rettslige rammeverkene som regulerer alle pengefordringer og forholdet mellom kreditor og debitor, herunder lån, renter, garantier mv.
- har god forståelse for den rettslige reguleringen av pengeforpliktelser som misligholdes, herunder når pengefordringer foreldes.

Ferdigheter

Studenten

- kan arbeide selvstendig med obligasjonsrettslige spørsmål av enhver art.
- kan formulere, drøfte og ta stilling til obligasjonsrettslige spørsmål på en poengtert og presis måte både i teoretiske utredninger, som rådgiver i forhold til arbeidsgiver eller klienter, eller i rettslige prosesser i domstolene.
- kan skille mellom sikre og usikre løsninger, og i siste tilfelle være i stand til å argumentere juridisk forsvarlig for en løsning, herunder løse spørsmål på ulovfestede områder i obligasjonsretten på en metodisk holdbar måte.
- kan utrede og utlede rettsskapende bidrag fra domstolene, med særlig vekt på høyesterettspraksis.
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor kontraktsrett for å kunne anvende regelverket på en ansvarlig måte.
- kan utforme, analysere og vurdere ulike kontrakter, herunder identifisere om en kontrakt er i overensstemmelse med gjeldende rett.
- kan identifisere, analysere og vurdere sammenhenger og bredere linjer i obligasjonsretten, herunder forholdet til internasjonale eller nasjonale kontraktsreguleringer.
- kan identifisere og reflektere selvstendig rundt behovene for forbrukerbeskyttelse på obligasjonsrettens område.
- kan løse spørsmål om betalingsforpliktelser både på forbruker- og næringsområdet, samt kunne håndtere samspillet mellom deklarasjonslov og ikke

lovfestede prinsipper.

Generell kompetanse

Studenten

- kan tilegne seg ny juridisk kunnskap innen fagområdet.
- kan drøfte alle typer juridiske spørsmål på en forsvarlig måte innen fagområdet, ved å ha metodisk kunnskap som tillater en korrekt tilnærming uavhengig av detaljkunnskap.
- kan formidle juridiske analyser, og gi råd og ta standpunkt basert på disse
- presentere og argumentere for egne vurderinger og konklusjoner
- systematisere og analysere komplekst juridisk stoff, også basert på nye rettskilder
- arbeide selvstendig innenfor fagområdet.

Innhold

Emnet Obligasjonsrett omfatter regler innenfor rettsområdene kontraktsrett og pengekravsrett. Dette inkluderer både reglene om krav som springer ut av kontrakt og fellesregler for betalingsforpliktelser som er gyldig stiftet, uansett rettsområde. Emnet handler om de alminnelige obligasjonsrettslige reglene, supplert med særregler som gjelder på bestemte kontraktsområder eller mellom bestemte parter.

Sentrale tema er reglene om hvilke rettigheter og plikter kontraktspartene har etter kontrakten og ved kontraktsbrudd, herunder reglene om reklamasjon og retten til å kreve retting, prisavslag, erstatning (innenfor kontrakt) eller heving.

Blant fellesreglene som gjelder generelt for gyldig stiftede betalingsforpliktelser, står blant annet reglene om foreldelse, renter, oppgjør ved betaling eller motregning, cesjon, tilbakesøking, samskyld og regress, sentralt.

Emnet bygger videre på Privatrett I. Regler om avtalerevisjon, blant annet avtalelove § 36 og den ulovfestede regelen om bristende forutsetninger, som har vært berørt i Privatrett I, dekkes av læringsmålene i dette emnet i obligasjonsrett.

Det understrekes at faget ikke deles opp i en «kontraktsdel» og en «pengekravsdel», men at undervisningen er integrert og blandet gjennom hele semesteret.

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger, seminarer og oppgavearbeid.
- Individuell veiledning tilbys etter avtale.

- Praktisk metode- og oppgaveskrivingskurs.
- Mock-trial hvor studentlag «simulerer» advokater og dommere i en fiktiv rettssak.
- Simulert rettsmekling og advokatrådgivning med fiktive klienter.
- Gjennomgang og utforming av kontrakter.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

To skriftlige individuelle oppgaver (arbeidskrav).

Arbeidskrav 1: En tidligere eksamensoppgave som studentene har en drøy uke på å skrive.

Arbeidskrav 2: En gruppebasert semesteroppgave hvor oppgaven legges ut i starten av semesteret, og innlevering er mot slutten av semesteret

Begge arbeidskrav må være godkjent for å kunne ta eksamen.

Eksamen

Eksamen består av to deler.

- Del 1: Åtte timers skriftlig skoleeksamen med karakter A-F. Praktikum som oppgaveform.
- Del 2: Seks timers skriftlig skoleeksamen med karakter A-F.

Del 1 teller 60% av totalkarakter og del 2 teller 40%.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Lovdata pro (eksamensmodus) hvor utvalgte deler av rettskildene er tilgjengelige. Det blir gitt informasjon om hvilke rettskilder som er tilgjengelige i god tid før eksamen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap